

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Harmonizirani indeks potrošačkih cijena
za 2022.

Organizacijska jedinica: Služba statistike cijena i europskog programa usporede
Priredila: Sanja Jurleka

prosinac 2022.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena jest ekonomski pokazatelj koji mjeri promjenu u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavljaju, koriste se njima ili plaćaju kućanstva te predstavlja skupinu europskih indeksa potrošačkih cijena izračunanih prema harmoniziranom pristupu i posebnom setu definicija koji omogućuje usporedivu mjeru inflacije u području eura, Europskoj uniji, Europskome ekonomskom području te za zemlje kandidatkinje.

- Izvještajno razdoblje

Mjesec

- Pravni akti i drugi sporazumi

Uredba (EU) br. 2016/792 Europskog Parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o harmoniziranim indeksima potrošačkih cijena i indeksa cijena stambenih objekata i stavljanju van snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 2494/95 (pravni okvir).

Provedbena Uredba Komisije (EU) 2020/1148 od 31. srpnja 2020. o utvrđivanju metodoloških i tehničkih specifikacija u skladu s Uredbom (EU) 2016/792 Europskog parlamenta i Vijeća o harmoniziranim indeksima potrošačkih cijena i indeksu cijena stambenih objekata.

- Sustav klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda upotrebljava se Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (ECOICOP).

- Statistički pojmovi i definicije

Osnovne statističke varijable su indeksi cijena.

- Statistička jedinica

Osnovna jedinica statističkog promatranja su cijene proizvoda za osobnu potrošnju.

- Statistička populacija

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena obuhvaća novčane izdatke za finalnu potrošnju kućanstava na ekonomskom teritoriju zemlje od strane rezidentnih i nerezidentna kućanstava. Sektor kućanstava na koji se definicija odnosi uključuje sve pojedince ili grupe pojedinaca, neovisno o vrsti područja u kojem žive, njihovom položaju u raspodjeli dohotka i državljanstva ili boravišta.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Osnovni nacionalni korisnici su: državne institucije, financijske institucije, ekonomski analitičari, studenti, poduzeća, javnost. Međunarodni korisnici: Europska centralna banka, Međunarodni monetarni fond, Ujedinjeni narodi itd. Interni korisnici: ostale stručne službe unutar Državnog zavoda za statistiku.

1.1.1. Potrebe korisnika

Dok se indeks potrošačkih cijena najčešće primjenjuje kao opća mjera inflacije u nacionalnim okvirima, harmonizirani indeks potrošačkih cijena usporediva je mjera inflacije sa zemljama Europske unije.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Zadovoljstvo korisnika mjeri se istraživanjem o zadovoljstvu korisnika DZS-a. Dosad su provedena dva istraživanja (2013. i 2015.). Detaljni rezultati nalaze istraživanja za 2015. dostupni su na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

1.2. Potpunost

Koncepti i definicije koji se primjenjuju potpunosti su usklađeni s propisima i smjericama Eurostata.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka je: 100%

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Numeričke procjene uzoračkih greški ne računaju se jer ih je teško kvantificirati zbog složenosti strukture indeksa cijena i zbog korištenja ne-probabilističkog uzorkovanja. Državni zavod za statistiku pokušava smanjiti uzoračke greške koristeći onoliko velik uzorak potrošačkih cijena koliko je to moguće obzirom na ograničenja resursa. Kako bi se smanjila varijanca ukupnog indeksa, odabran je broj cijena koji bi se trebali pratiti u svakoj geografskoj lokaciji i za svaki odabrani proizvod.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke greške nisu kvantificirane. Neuzoračke greške su reducirane kontinuiranim metodološkim unapređenjima i poboljšanjem istraživačkih procesa koja mogu pomoći u izbjegavanju pogrešaka kod određivanja kodova i unosa podataka.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Greška obuhvata se ne primjenjuje.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Moguće su greške nastale od strane snimatelja cijena prilikom unosa podataka o cijenama te unosa dodatnih opisa u tablet računala, ali su svedene na minimum obzirom da su u program za unos podatka ugrađene posebne kontrole (npr. kontrola ispravnosti unosa kodova, minimalna i maksimalna dozvoljena odstupanja od cijene, upis komentara, povijesni pregled cijena i dodatnih opisa do 12 mjeseci unatrag i slično). Tijekom obrade podataka radi se detaljna logičko-računska kontrola svih pristiglih podataka o cijenama kao i njihova metodološka usklađenost (npr. postotne promjene cijene za svaki artikl u odnosu na prethodni mjesec, evidentiranje promjena u odnosu na prethodno razdoblje u količini, kodu ili opisu proizvoda i slično).

2.2.4. Pogreška neodgovora

Maloprodajne cijene za odabrana reprezentativna dobra i usluge snimaju snimatelji cijena na prodajnim mjestima koja su odabrali na temelju svog znanja i iskustva, a u suradnji s Državnim zavodom za statistiku. Broj prodajnih mjesta koji trebaju ući u uzorak je unaprijed definiran Državni zavod za statistiku i u pravilu se ne mijenja. U slučaju kada cijene nedostaju važno je identificirati je li proizvod privremeno ili trajno nedostupan. Za nesezonske proizvode koji nisu više dostupni na prodajnom mjestu (dva mjeseca za redom) ili kada je smanjena njegova važnost odabire se zamjenski artikl. U tim slučajevima snimatelj cijena odabire sličan i usporediv artikl (gdje je to moguće) iste kvalitete ili u sličnom prodajnom mjestu. Ako je proizvod trajno nedostupan (npr. sezonski proizvodi) tada se cijene procjenjuju.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora:

Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata													%
		Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Neutežena stopa neodgovora za određene varijable:

Varijabla	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata													%
			Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	
			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

2.2.7. Pogreška obrade

Razvrstavanje dobara i usluga obavlja se prema klasifikaciji ECOICOP. Početkom svake godine provjerava se usklađenost dobara i usluga koja ulaze u obuhvat istraživanja s klasifikacijom ECOICOP te je time netočno razvrstavanje smanjeno na minimum.

2.2.8. Stopa imputacije

Neutežena stopa imputacije za određene varijable:

Varijabla	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata													%
			Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	
			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

2.2.9. Pogreška izbora modela

Greška izbora modela se ne primjenjuje.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Putem mrežnih stranica Državnog zavoda za statistiku korisnici statističkih podataka su obaviješteni o revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

U istraživanju se ne objavljuju privremeni podaci i zato nema revizija podataka.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Ne primjenjuje se.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena objavljuje se dva tjedna nakon isteka referentnog mjeseca osim u prosincu i siječnju kada se podaci objavljuju najkasnije tri tjedna nakon isteka referentnog mjeseca.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.2. Poštovanje rokova objavljivanja

Do sada nije bilo vremenskog odmaka između najavljenog datuma i datuma objave statističkih podataka.

3.2.1. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost je: 100

4. Pristupačnost i jasnoća

Podaci su dostupni u Priopćenjima, Statistici u nizu i godišnjemu Statističkom izvješću. Podaci su dostupni u elektroničkom obliku na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Priopćenja

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena objavljuje se zajedno s indeksom potrošačkih cijena u obliku priopćenja koje je dostupno na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku

4.2. Mrežna baza podataka

Na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku u području Statistika u nizu.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima su propisani Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka u znanstvene svrhe.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Opis metodologije nalazi se na kraju svakog priopćenja: Indeksi potrošačkih cijena

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti kod zrcalnih statistika

Ne primjenjuje se.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Podaci su potpuno usporedivi tijekom vremena. Od kada je uveden harmonizirani indeks potrošačkih cijena provedeno je nekoliko poboljšanja u metodologiji s ciljem poboljšanja pouzdanosti i usporedivosti indeksa.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest:

Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro
Hrvatska		277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Nema prekida u vremenskoj seriji.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Nije raspoloživo.

6.2. Opterećenje

Nije raspoloživo.